

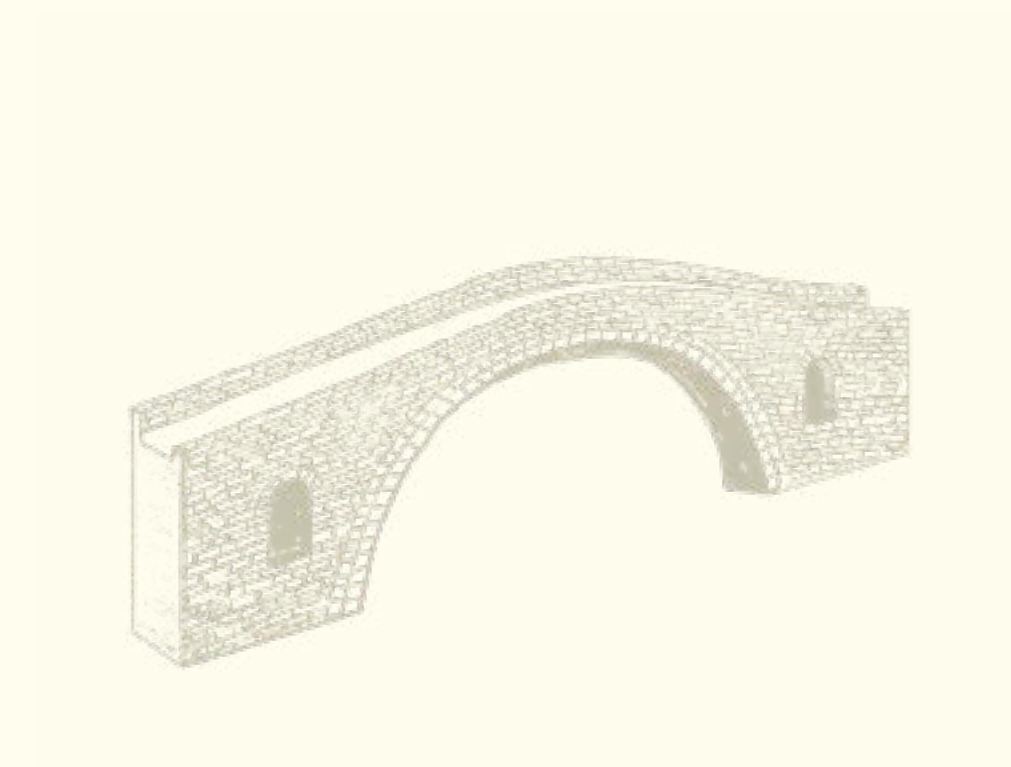
Funded by
the European Union

URA E KURÇAJT

CH
WB
Cultural
Heritage without Borders
ALBANIA

URA E KURÇAJT

Ky libërth është krijuar me mbështetjen financiare të Bashkimit Evropian.

Përmbajtja e tij është përgjegjësi e vetme e CHWB Albania dhe nuk pasqyron domosdoshmërisht pikëpamjet e Bashkimit Evropian dhe/ose UNOPS-it.

CH
WB
Cultural
Heritage without Borders
ALBANIA

URAT JANË SHUMË INTERESANTE.

Ato janë ndërtuar nga njerëzit që në lashtësi, për të kaluar ujërat e lumenjve dhe përrenjve.

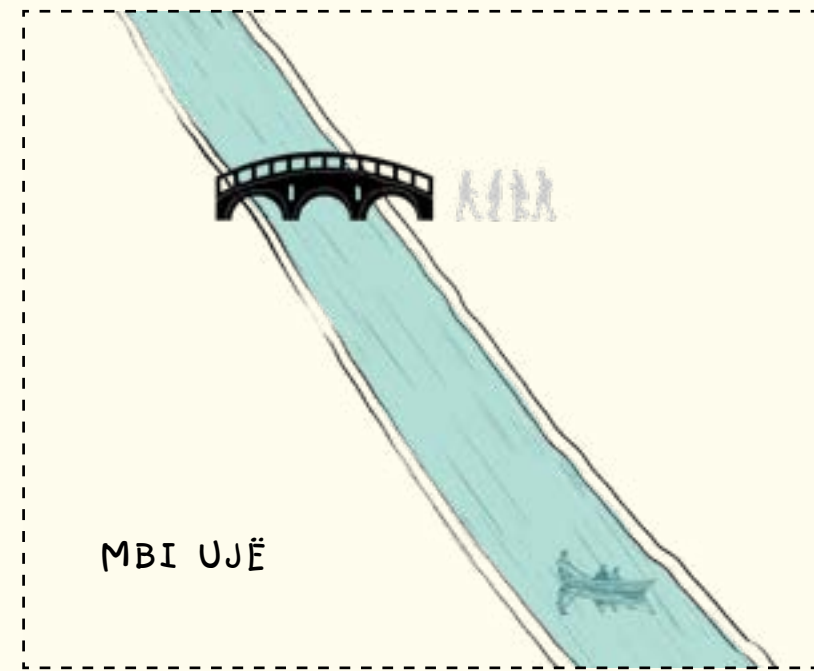

EUROPA

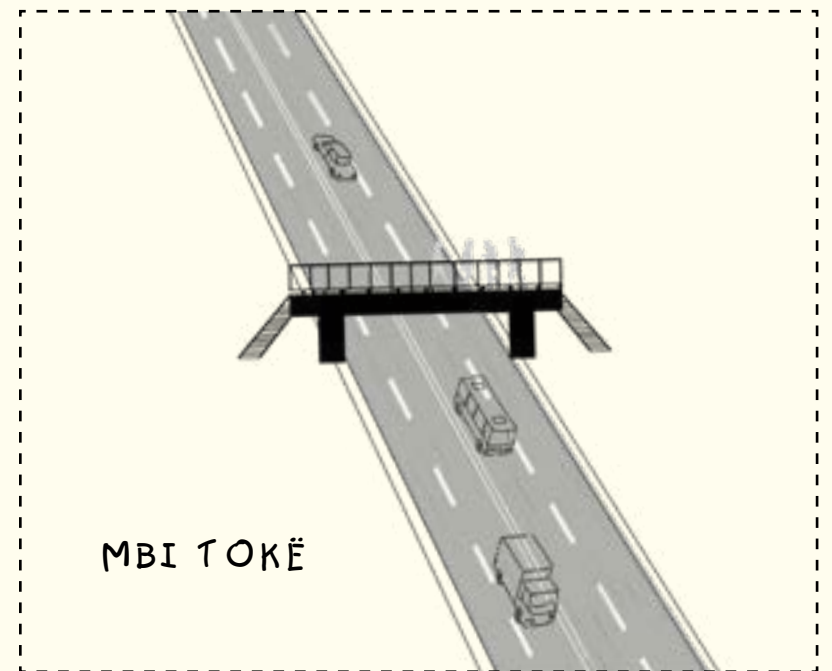
AZIA

NË KOHËN TONË
ATO LIDHIN EDHE
BRIGJET E DY
KONTINENTEVE, SI URA
E BOSFORIT NË TURQI.

URAT I GJEJMË NGADO:

MBI UJË

MBI TOKË

NË KINEMA

"PO ME URËN
Ç'PATËN?!"

NË LETËRSI

NË SPORT

"LE TË BËJMË
USHTRIMIN E
URËS!"

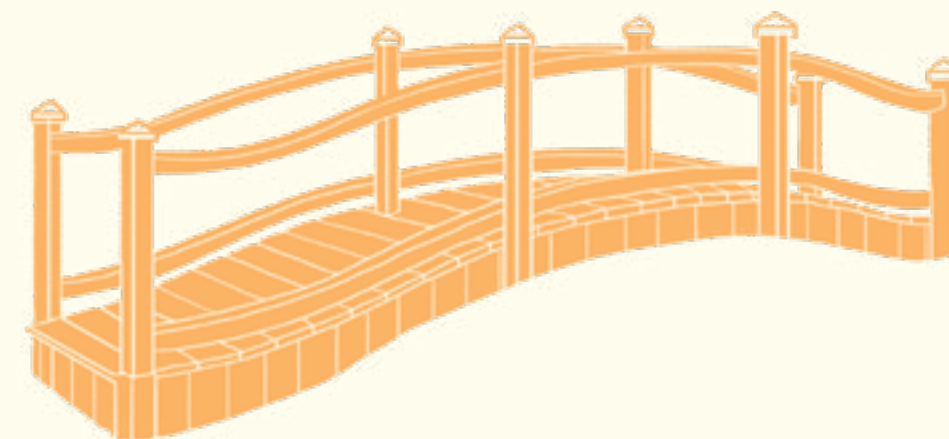
URAT NA NDIHMOJNË TË SHKOJMË NGA NJË VEND NË TJETRIN

duke kapërcyer një pengesë uji që nuk e
kalojmë dot më këmbë.

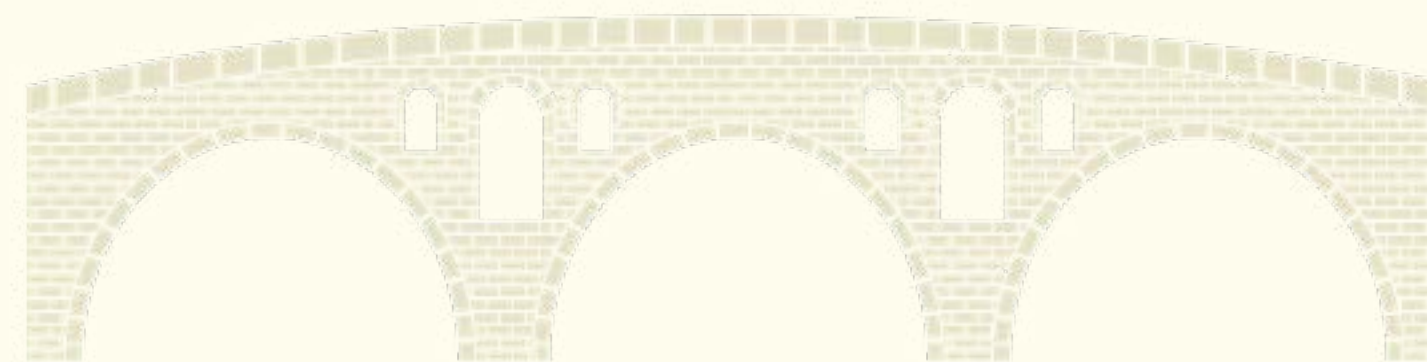
Në fillim urat ishin të thjeshta prej
druri, më pas u ndërtuan ura të forta prej guri.
Në kohët moderne filloi ndërtimi i
urave metalike.

URA DRURI

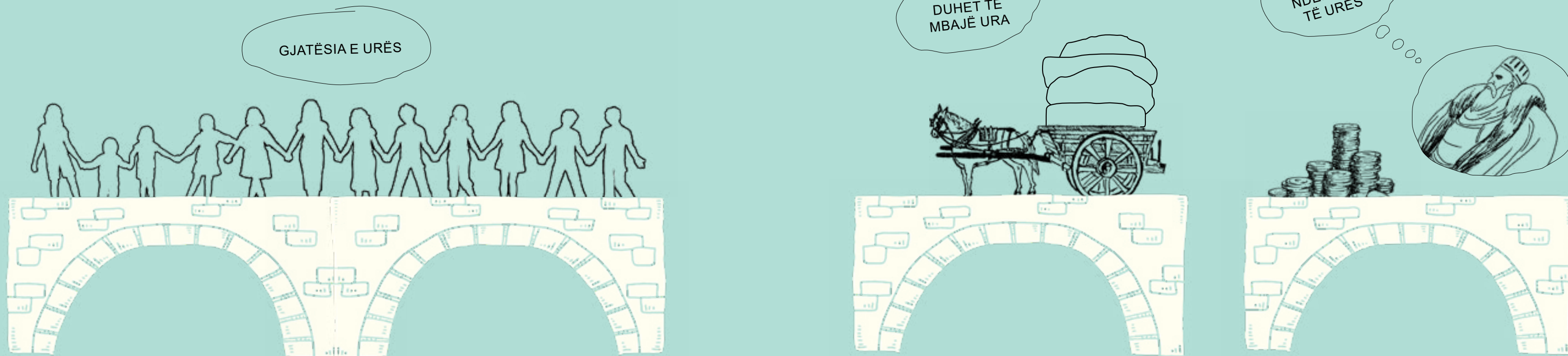
URA GURI

URA HEKURI

Si në të kaluarën dhe në të tashmen, për të vendosur se çfarë lloj ure do të ndërtohej, tre elementë janë kryesorë:

FORCAT
QË USHTROHEN MBI URË

KRAHINA E KRUJËS

Ka qenë gjithmonë një kryqëzim i rëndësishëm rrugësh që lidhin të gjitha anët e Shqipërisë, veriun me fushën e Tiranës, si dhe zonat e lindjes me bregdetin.

Për ta bërë këtë udhëtim sa më të shkurtër e të sigurt, duhej të ndërtoheshin shumë ura, pasi kjo krahinë është e pasur me kroje. Rrugës për në det këtyre ujërave u bashkohen edhe përrenj, duke krijuar kështu lumenjtë.

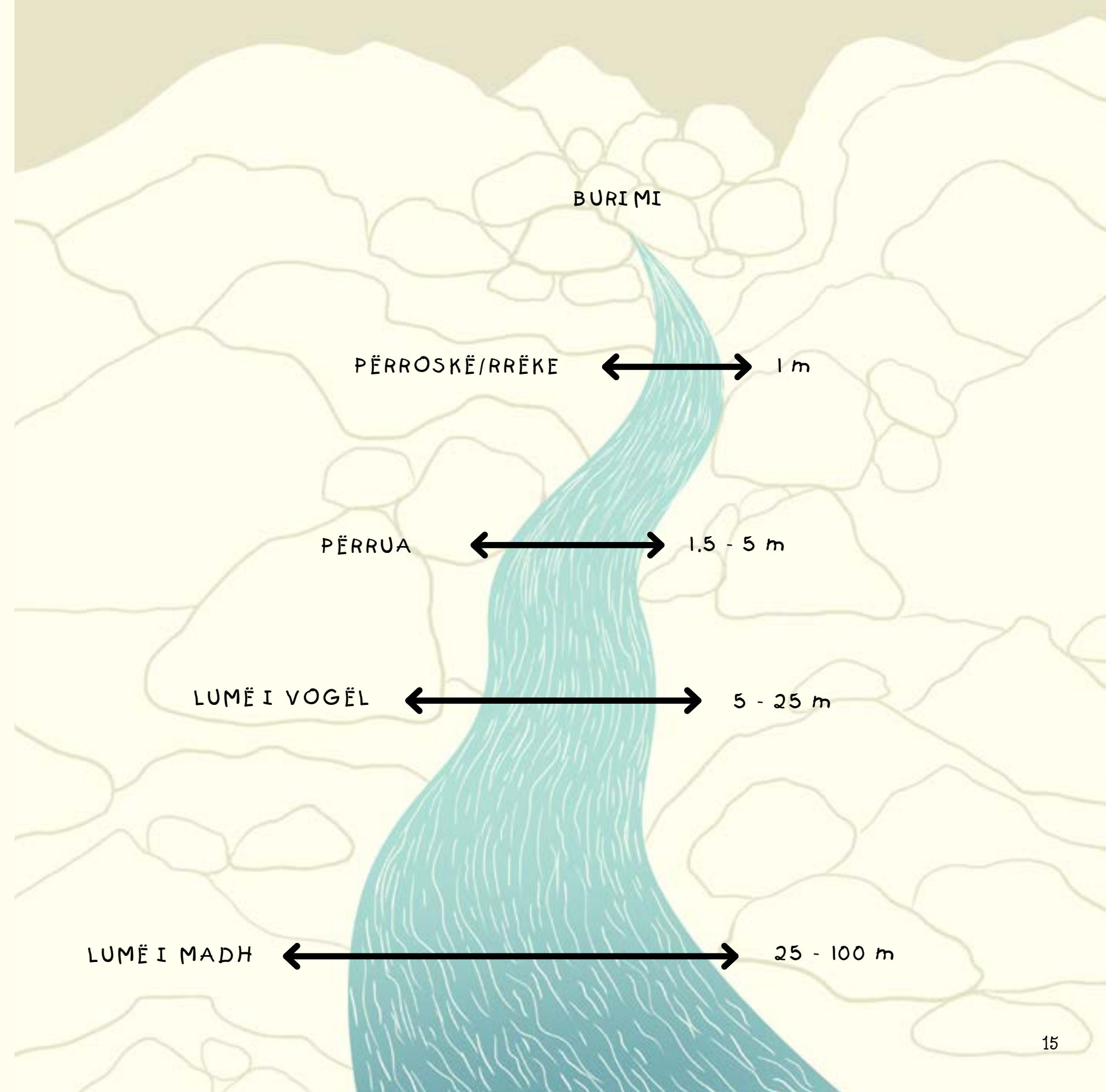

KROI I BALLABANECIT

KROI I SAXHËS

KROI I SUBASHIT

KROI I KRYESHKOZËS

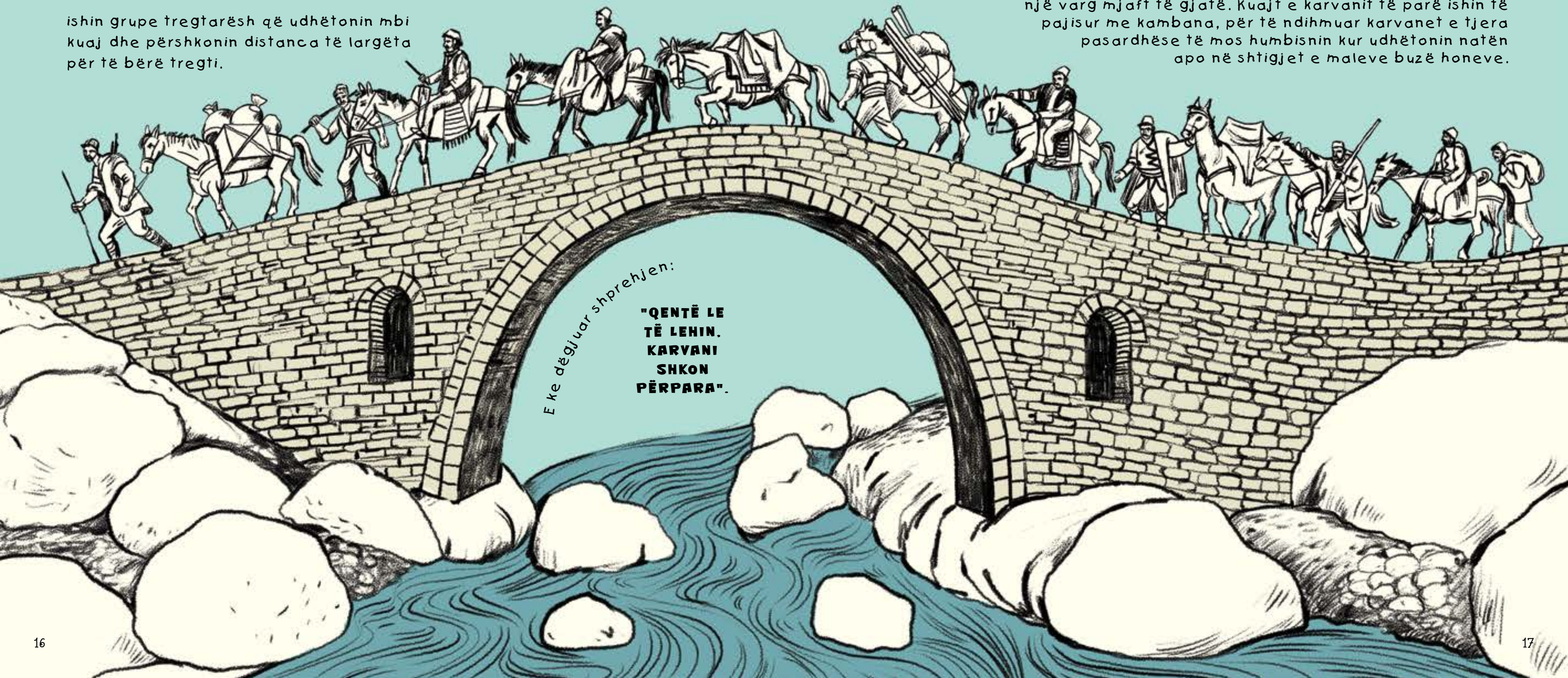

KARVANET

ishin grupe tregtarësh që udhëtonin mbi kuaj dhe përshkonin distanca të largëta për të bërë tregti.

Një karvan kishte zakonisht dhjetë kuaj. Ai drejtohej nga qiraxhiu. Shpeshherë, karvanet udhëtonin së bashku, duke formuar një varg mjaft të gjatë. Kuajt e karvanit të parë ishin të pajisur me kambana, për të ndihmuar karvanet e tjera pasardhëse të mos humbisnin kur udhëtonin natën apo në shtigjet e maleve buzë honeve.

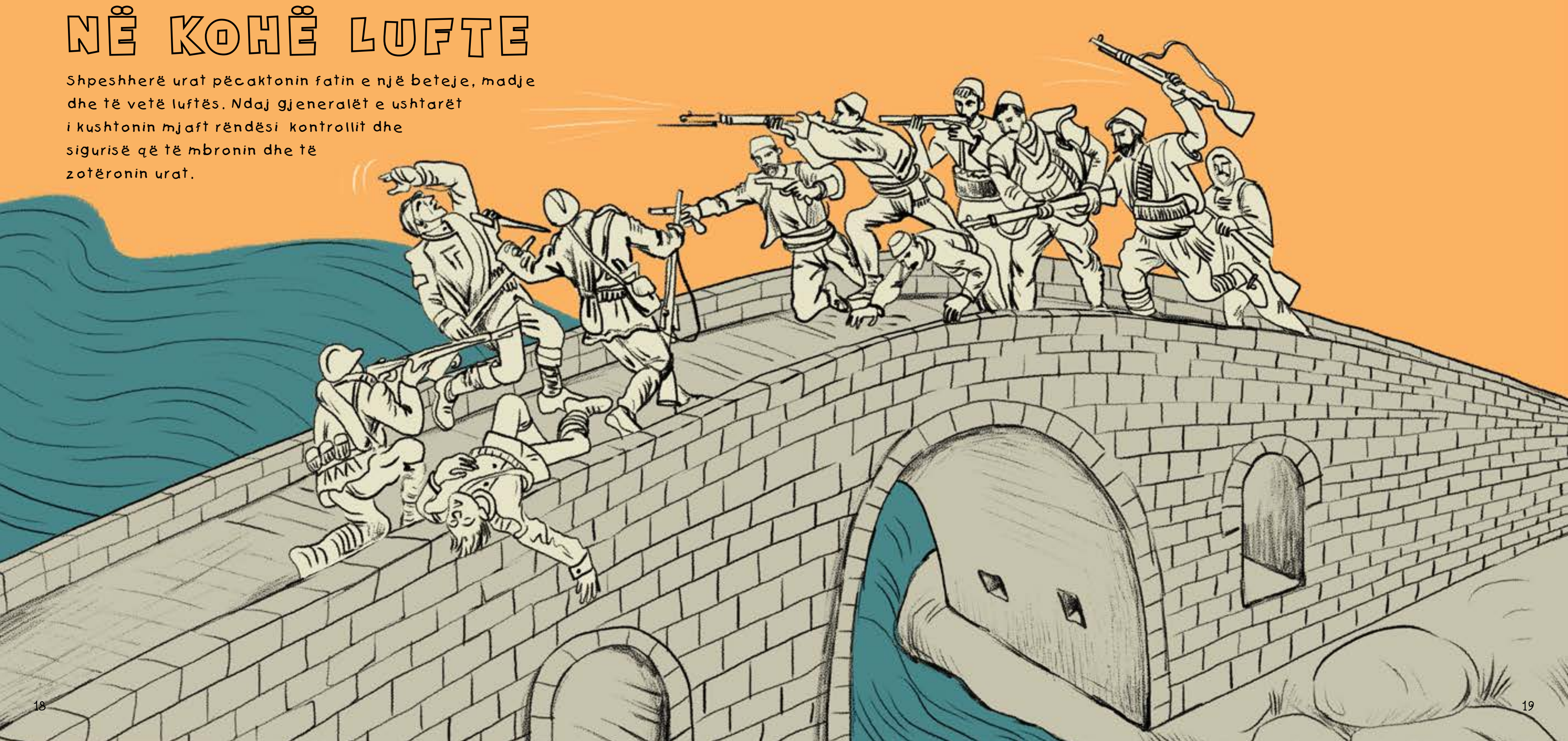

E ke dëgjuar shprehjen:

**"QENTË LE
TË LEHIN,
KARVANI
SHKON
PËRPARA".**

NË KOHË LUFTË

Shpeshherë urat pëcaktonin fatin e një beteje, madje dhe të vetë luftës. Ndaj gjeneralët e ushtarët i kushtonin mjaft rëndësi kontrollit dhe sigurisë që të mbronin dhe të zotëronin urat.

NË KOHË PAQEJE

MBI URË KALONTE EDHE KARVANI I DASMORËVE

Pasi merrnin nusen, krushqit u binin
veglave muzikore dhe këndonin
e vallëzonin gjithë rrugës gjersa
mbërrinin në shtëpinë e dhëndrit.

Kur ndodhte që nuset të këmbeshin rrugës me një
karvan tjetër dasmorësh, ishte zakon që ato të këmbenin
shamitë me njëra-tjetrën në shenjë paqeje dhe urimi.

KRUJË

Ura e Abdyl Agës

Ura e Kurçajt ishte pjesë e një shtegu nga i cili kalonte **SKENDERBEU**.
Ai e përdorte këtë rrugë për të shkuar në kalanë e Petralbës,
ku strehohej familja e tij gjatë luftërave me osmanët.

Rruga e vjetër
mesjetare

Ura e Kurçajt

Qyteti antik i
Zgërdheshit

PETRALBË

PO VIJNË PUSHTUESIT
OSMANË! FORCA, NDIQ
LUMIN E ZEZËS PËR TË
KALUAR NGA KRUJA NË
PETRALBË.

Fshati Kurçaj

Fshati Mukje

TË LUMTË, MBËRRITE NË PETRALBË

DUKE KALUAR
NGA **URA E KURÇAJT!**
A E VURE RE SI ISHTE?

KANRET (DRITARET)

KYÇI I HARKUT

TIRANTAT

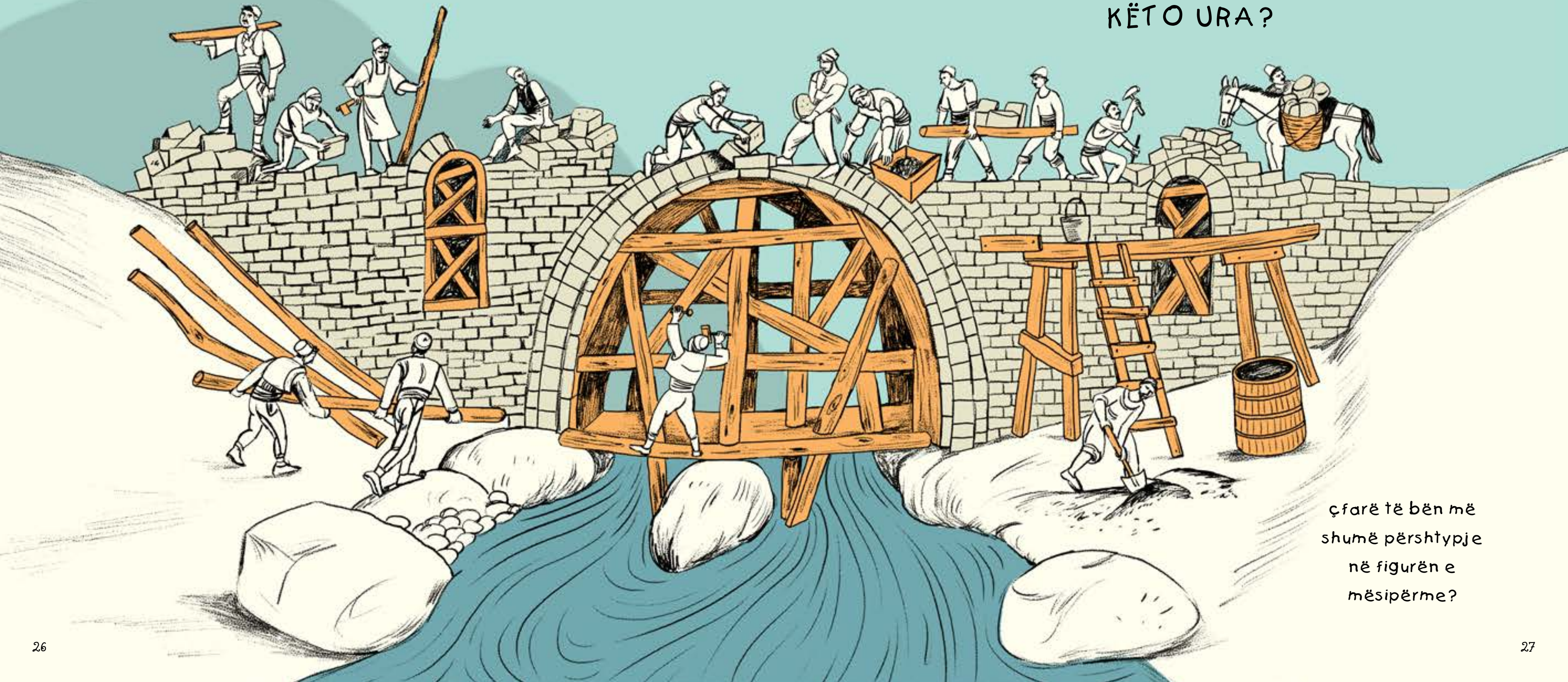
PARAPETËT

HARKU

Ajo është **NJË URË GURI ME HARK**,
tipike e urave që ndërtoheshin nga këto anë duke filluar nga shek. i 17-të e në vijim.
Urat prej guri kanë disa elemente të veçanta që i bëjnë ato të forta.

Gjeji ato në urë:

POR SI NDËRTOHESHIN KËTO URA?

çfarë të bën më
shumë përshtypje
në figurën e
mësipërme?

SOT URAT E VJETRA MBROHEN
DHE MIRËMBAHEN DHE KA SPECIALISTË QË KUJDESEN PËR TO.

MJESHTRI

PUNON ME
MATERIALE
DHE TEKNIKA
TRADICIONALE

ARKITEKTJA

INXHINIERI DHE
ARKITEKTJA
PLANIFIKOJNË DHE
ZBATOJNË BASHKË TË
GJITHA RIPARIMET E
NEVOJSHME.

INXHINIERI

PUNËTORI

KRYEN ME
KUDJES
RIPARIMET E
NEVOJSHME.

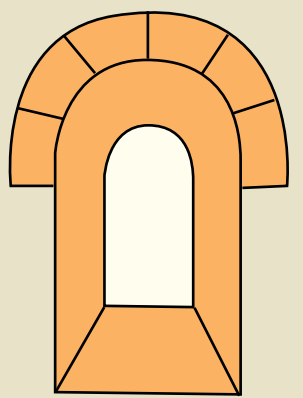

KA RËNË TËRMET!

Jepi një dorë mjeshtrave që po restaurojnë urën.

RIPARO PARAPETËT E VJETRA DUKE RIVENDOSUR GURËT E RRËZUAR. VETËM NËSE ËSHTË E NEVOJSHME SHTO GURË TË RINJ.

KONTROLLO HARKUN. SIGUROHU QË NUK KA ÇARJE.

KONTROLLO KËMBËT E URËS. ATO MUND TË JENË GËRRYER DHE DOBËSUAR NGA UJI.

MBUSH ME LLAÇ DHE ME GURË PJESËN E DËMTUAR SIPAS TEKNIKAVE TË VJETRA.

SHIKO KAMAREN TJETËR PËR TA RIBËRË QEMERIN SIÇ ISHTË.

SOT URA E KURÇAJT

ËSHTË NJË DESTINACION TURISTIK.

E gjithë zona është për
t'u vizituar dhe shijuar.

URA E MESIT

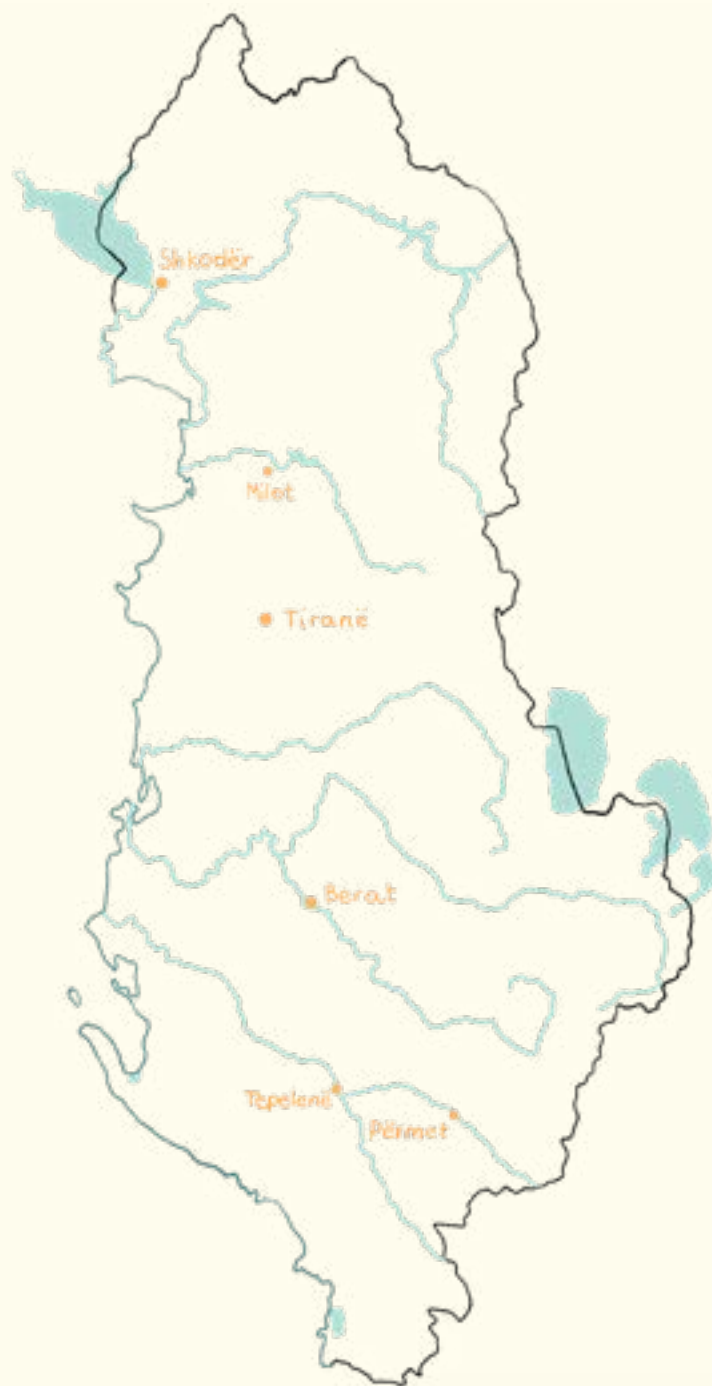

URA E ZOGUT

NË SHQIPËRI

KA RRETH **TETËDHJETË URA** QË RENDITEN
NË LISTËN E MONUMENTEVE TË KULTURËS.

A e di se ku ndodhen këto ura?
Kërko për vendndodhjen e secilës urë dhe shkruaje te kutiza poshtë figurës.

URA E DRAGOTIT

URA E GORICËS

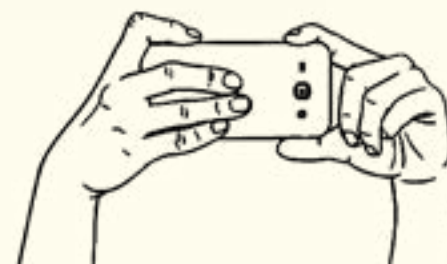
ATO JANË NDËRTUAR GJATË
KOHËRAVE ME MATERIALE
DHE FORMA NGA MË TË
NDRYSHMET.

URA E KATIUT OSE E KADIUT

URA E TABAKËVE

FJALORTH

ARKITEKT - profesionisti që krijon formën dhe pamjen e një ndërtese - edhe të urave.

HARKU I URËS (QEMERI) - hark prej guri, që kalon nga një këmbë e urës në tjetrën. Ai është element kyç ndërtimor.

KALLDRËM - rrugë e shtruar me gurë të vendosur njëri pranë tjetrit.

KAMARË - hapësirë e vogël në murin e urës e krijuar për të përballuar vërshimet e ujit.

KARVAN - karvanet ishin grupe tregtarësh që përshkonin distanca të largëta për të bërë tregti.

HON - gropë e madhe dhe e pakalueshme, greminë, humnerë.

KRUA - burim uji, që në vendin ku del rregullohet zakonisht me një gjuhëz druri ose guri.

KYÇI - guri qendror i harkut, që e mban atë dhe urën të bashkuar.

LUMË - rrjedhë natyrore e madhe uji që del nga një burim, gjarpëron midis malesh e fushash dhe derdhet në det.

MONUMENT KULTURE - ndërtime me vlerë kulturore, historike dhe artistike.

PARAPET - pjesë e sipërme e urës që ndërtohet në dy anët e saj për të siguruar kalimtarët.

PËRROSKË - përrua i vogël, rrëke uji, që zakonisht thahet në verë.

PËRRUA - rrjedhë uji më e vogël se lumi, që zbret me rrëmbim nga malet.

RESTAURIM - ndërhyrjet me qëllim plotësimin dhe jetëgjatësinë e objekteve dhe monumenteve që janë pjesë e trashëgimisë sonë kulturore materiale.

SHTEG - rrugë e ngushtë dhe shpesh e fshehur për të kaluar diku.

TIRANTA METALIKE - shufra hekuri që vendosen midis gurëve të harkut ose harqeve të urës.

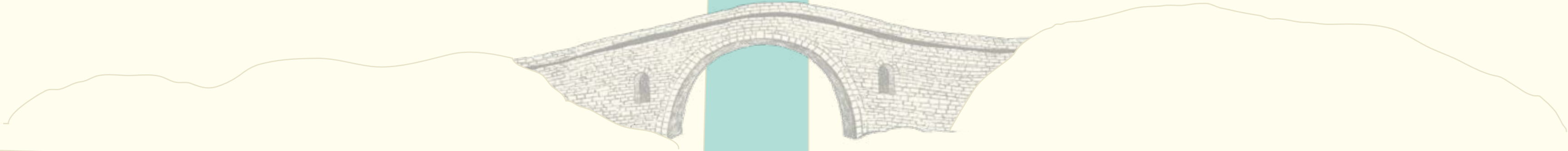
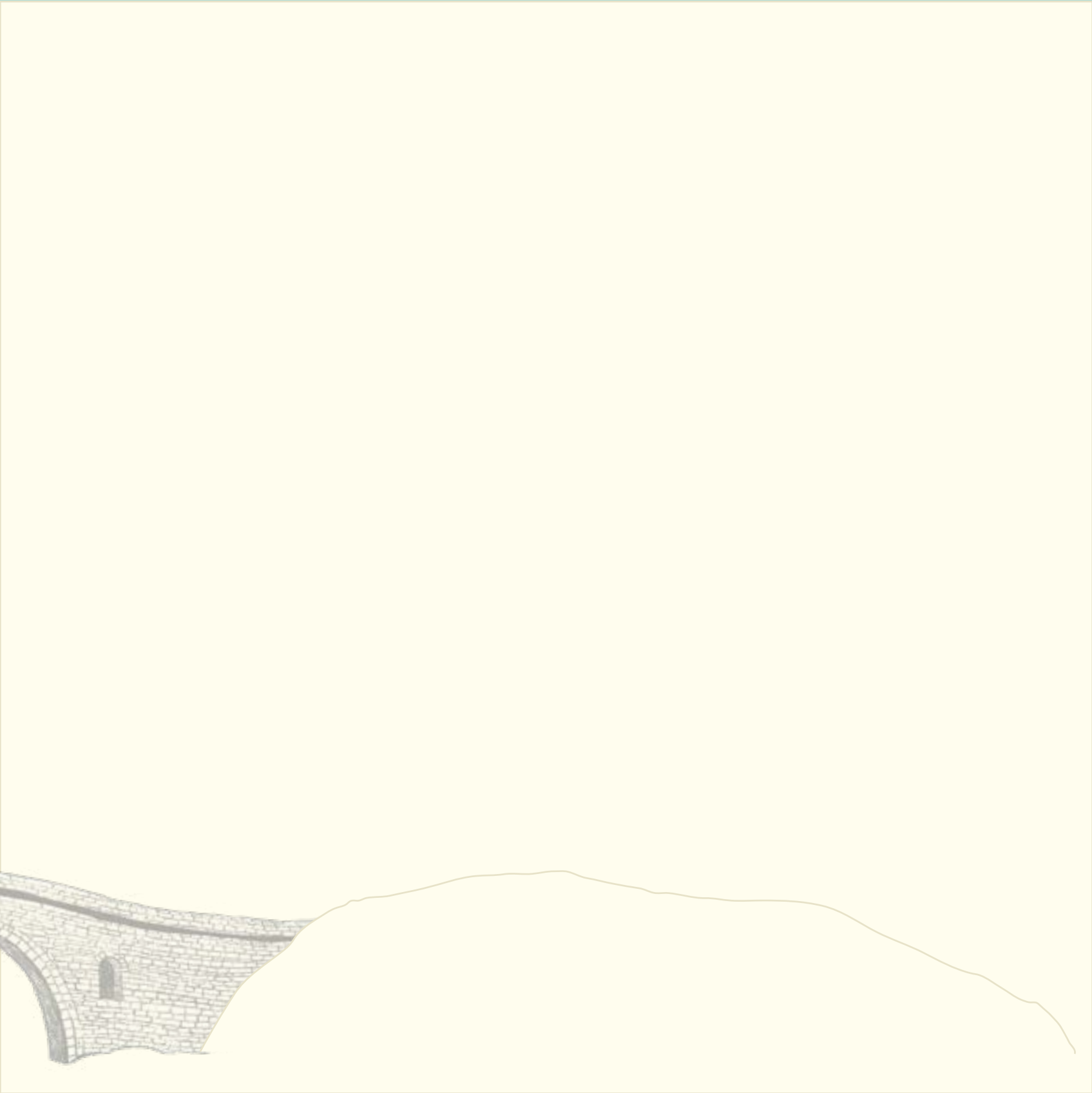

EMRI .....

ÇFARË TË BËRI
MË SHUMË
PËRSHTYPJE NGA
LY LIBËRTH?
NA TREGO
MBRESAT E TUA:

Lined writing area with dashed midlines.

Muzeu Historik Kombëtar, Tiranë

Teatri Kombëtar i Kukullave, Tiranë

Ministria e Kulturës, Tiranë

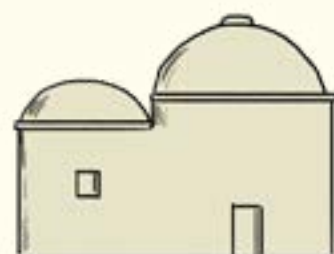
Ndërtesa e Institutit të shkencave Politike, Tiranë

Muzeu Arkeologjik, Durrës

Muzeu Etnografik, Durrës

Hamami, Durrës

Torra Veneciane, Durrës

Kisha e Shën Ndojit, Rodon

Kalaja në Ishëm

Muzeu Etnografik, Krujë

Ura e Kurçajt, Krujë

Kisha e Manastirit, Rubik

Rrënojat e Kishës së Shën Mërisë, Mamurras

Ish-Arqipeshkvia, Laç

Kalaja e Lezhës

Muzeu Etnografik, Kavajë

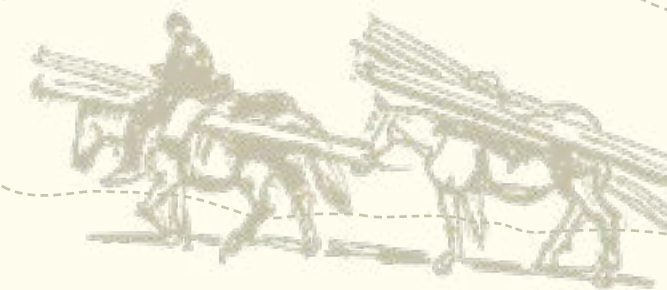
Kalaja e Bashtovës, Rrogozhinë

NË TË NJËJTIN GJERDAN LIBËRTHASH DO TË GJENI

GJERDANI I LIBËRTHAVE, PJESË E SË CILIT ËSHTË DHE KY BOTIM,
ËSHTË PJESË E PROJEKTIT
“**PLATFORMAT E FUQIZIMIT DHE TË MËSIMIT PËRMES TRASHËGIMISË**”
TË FINANCUAR NGA BASHKIMI EVROPIAN NË KUADËR TË PROGRAMIT
EU4CULTURE, TË ZBATUAR NGA UNOPS-I NË KOORDINIM ME MINISTRINË E
KULTURËS.

Ky projekt, i cili u zbatua nga CHwB Albania, mundësoi realizimin e katër libërthave për fëmijë mbi Muzeun Etnografik të Kavajës, Muzeun Etnografik të Krujës, Urën e Kurçajt (Krujë) dhe Kalanë e Bashtovës (Rrogozhinë). Këto libërtha u bashkëkrijuan me përfaqësues nga institucionet publike vendore e qendrore, profesionistë e qytetarë aktivë në fushën e mbrojtjes dhe promovimit të trashëgimisë kulturore nga qytetet përkatëse. Qëllimi i këtyre libërthave është forcimi i njohurive të fëmijëve të moshave 6 - 11 vjeç mbi disa prej vlerave më të veçanta të trashëgimisë sonë kulturore, si dhe të shërbyerit si mbështetje për aktivitete praktike pranë siteve të përmendura e jo vetëm, që kanë trashëgiminë kulturore në fokus.

URA E KURÇAJT

Botues: Cultural Heritage without Borders Albania (CHwB Albania)

Koncepti: Mirian BLLACI, Arnold KAPINOVA, Ledia KOSTANDINI

Konsulent për materialin historik: Valter SHTYLLA

Konsulente për tekstin dhe redaktimin: Luljeta DANO, Rudina ÇUPI

Ilustrimet: Ledia KOSTANDINI, Anastas KOSTANDINI

Përpunimi grafik, faqosja: Ledia KOSTANDINI

Drejtues projekti: Mirian BLLACI

Botimi i parë: 2023

© CHwB Albania

ISBN: 978-9928-801-01-2

CIP Katalogimi në botim BK Tiranë

Ura e Kurçajt / koncept. Mirian Bllaci,
Arnold Kapinova, Ledia Kostandini ;
red. e konsult. Luljeta Dano, Rudina Çupi. - Tiranë :
Cultural Heritage without Borders Albania, 2023
48 f. : me il. ; 25x25 cm.
ISBN 978-9928-801-01-2

1.Botime për fëmijë 2.Ura 3.Antikitete 4.Shqipëri

087.5 :904(496.5)

Ky libërth është krijuar me mbështetjen financiare të Bashkimit Evropian. Përmbajtja e tij është përgjegjësi e vetme e CHwB Albania dhe nuk pasqyron domosdoshmërisht pikëpamjet e Bashkimit Evropian dhe/ose UNOPS-it.

